

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

СТРАТЕГІЇ

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ**

08 червня 2023 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2023

КЕЙС-МЕТОД І СИМУЛЯЦІЙНА МЕДИЦИНА – ДОСВІД ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19 І В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	84
Д.А. Лашкул, О.О. Солов'юк	
OPTIMIZATION OF PEDIATRIC TEACHING IN WARTIME CONDITIONS.....	86
Н. Lezhenko, O. Pashkova, K. Samoylyk	
ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ЗДМФУ	88
Л.В. Лукашенко, І.В. Лихасенко, В.А. Лисенко	
СКЛАДОВІ УСПХУ В НАДАННІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА	89
Н.С. Луценко, О.А. Рудичева, О.А. Ісакова, Т.С. Кирилова, Т.С. Михальчик	
ЗАСТОСУВАННЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ФАРМАЦЕВТІВ-ІНТЕРНІВ З ПИТАНЬ ФАРМАКОГНОЗІЇ.....	91
О.В. Мазулін	
НАВЧАННЯ В РЕЖИМІ ОНЛАЙН: ЗА ТА ПРОТИ	93
Г.І. Макуріна, Л.О. Чернеда	
ПРОБЛЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	95
О.З. Мельнікова, О.З. Іванченко	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИВЧЕНІ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН: РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	97
Н.С. Михайловська	
АДАПТАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНИХ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ФАХІВЦІВ З УРАХУВАННЯМ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ	100
Є.О. Михайлюк	
ДОСВІД НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ-СТОМАТОЛОГІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	101
О.М. Міщенко, О.А. Варакута	
WAR IS WHAT HAPPENS WHEN LANGUAGE FAILS: ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	103
Д.А. Москвітіна	
ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ФОРМ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ДОДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ: НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ПЕДІАТРИЧНІЙ ПРАКТИЦІ.....	105
С.М. Недельська, В.І. Мазур, О.В. Кряжев, І.В. Самохін, Д.О. Ярцева, Л.І. Кляцька, Т.Г. Бессікало, О.С. Федосєєва, О.В. Лямцева	
ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ВІЙНИ.....	106
О.І. Панасенко, А.С. Гоцуля	
ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ В УНІВЕРСИТЕЦЬКІЙ КЛІНІЦІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ТА ЗМІШАНОЇ ФОРМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ MS OFFICE 365	108
В.І. Перцов, О.В. Пономаренко, С.І. Савченко	
АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СЛУХАЧІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ДО ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА КАФЕДРІ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ	109
С.Л. Подсевахіна, О.І. Паламарчук, О.С. Чабанна, Д.П. Мирний	
LABSTER PROGRAM AS A TOOL FOR ENRICHING STUDENT LEARNING EXPERIENCE IN HISTOLOGY, CYTOLOGY AND EMBRYOLOGY	112
О.І. Pototska, L.V. Makyeyeva, O.O. Popazova, T.S. Gromokovska, M.L. Tavrog, S.S. Popko	

- фабрикація — фальсифікація результатів досліджень, посилань, або будь-яких інших даних, що стосуються освітнього процесу;
- обман — надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої діяльності чи організації освітнього процесу;
- списування — використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання.

Таким чином академічна доброчесність із категорії суто етичної та ціннісної стає поняттям, що передбачає адміністративну відповідальність та відповідні санкції. Впровадження інструменту санкцій і відповідальності є однією з вирішальних умов для формування “здорового” академічного середовища та підвищення якості вищої освіти та наукових досліджень.

Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти з урахуванням вимог Закону «Про освіту» та спеціальних законів [4].

Висновки. Забезпечення академічної доброчесності стало щоденною прерогативою та сумлінним обов’язком співробітників кафедри пропедевтики внутрішньої медицини. Глобальна мережа Інтернет, сучасні інформаційні технології суттєво розширили професійні та соціальні комунікації, але й принесли нагальні проблеми привласнення та перекручення інформації. Своім досвідом ми закликаємо колег дотримуватися принципів академічної доброчесності, що є на даний час у науковому середовищі найповажнішою освітньою та науковою інституцією.

Література

1. Бухарестська декларація етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://infopedia.su/18x1e73.html>
2. Видання перекладене українською у рамках Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP, що впроваджується Американськими Радами з міжнародної освіти ACTR/ACCELS: Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Пер з англ. 2019. 37 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.academicintegrity.org/wp-content/uploads/2019/04/Fundamental_Values_version_in_Ukrainian.pdf
3. Габович О. Українська фундаментальна наука і європейські цінності / О. Габович, В. Кузнєцов, Н. Семенова. Відповідальний редактор Кузнєцов В. – К.: Вид. Дім “Києво-Могилянська академія”, 2015. – 208 с.
4. Закон України від 16.01.2020 №463-IX «Про освіту». [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

СКЛАДОВІ УСПІХУ В НАДАННІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА

Н.С. Луценко, завідувач кафедри Хірургія 1, О.А. Рудичева, доцент, О.А. Ісакова, доцент,
Т.С. Кирилова, асистент, Т.С. Михальчик, асистент

Ключові слова: дистанційне навчання, післядипломна освіта.

Швидкі темпи розвитку сучасної медицини викликають потребу у лікарів у постійному отриманні нових знань та безперервному подовженні навчання. Отримання нової, корисної інформації має стати щоденною частиною практичної діяльності лікаря, саме тому зміни відбуваються і в системі освіти. Події останніх років, а саме пандемія, війна торкнулись всіх сфер суспільного життя, призвели до припинення очного навчання, обмеження зустрічей на конференціях, симпозіумах, тренінгах [1-7]. Але життя триває і вимагає від лікарів постійного удосконалення. В таких обставинах як викладачі, так і ті, що навчаються, змушені були адаптуватися до нових умов навчання, освоюючи різні формати віддаленої взаємодії. З іншого боку з’явилась жорстка конкуренція на ринку освітніх послуг, до яких долучились не тільки медичні університети, а й різні неосвітні організації, приватні клініки, товариства. Як бути конкурентним в жорстких умовах сьогоденного життя?

Мета – проаналізувати результати навчання лікарів-офтальмологів за період 2022-2023 років та виявити складові, що сприяють покращенню результатів безперервного навчання.

За період 2022 – 2023 рр на кафедрі пройшли навчання на 38 циклах тематичного удосконалення 699 лікарів курсантів зі всіх куточків України: Дніпропетровська, Миколаївська, Херсонська, Київська, Львівська, Тернопільська, Івано-Франківська, Закарпатська та інші області. Після аналізу результатів навчання були виявлені основні складові, що сприяли наповненню циклів та успішному навчанню.

По-перше, навчальні теми мають бути актуальними, а викладачі повинні мати особистий досвід, який базується на результатах лікарської діяльності та висвітлюється на різних конференціях. У наш час професійні навички старіють набагато швидше, ніж в недалекому минулому, а сучасна медицина все більше потребує нових знань та унікального досвіду. У зв'язку з цим, викладачі на кафедрі очних хвороб постійно навчаються новому, оновлюють свої вміння на курсах, конференціях, стажуваннях, а потім, презентують свої знання.

По-друге, навчання - це не просто читання лекція, а інтерактивний процес в ході якого лікар-курсант вчиться проводити диференційний діагноз, помічати особливості та здійснювати постійний менеджмент пацієнта. На сьогоднішній день більша частина викладання здійснюється дистанційно. І з кожним циклом в цей процес впроваджуються різні нові прийоми навчання, які роблять навчальний процес цікавим, невимушеним і допомагають курсанту максимально швидко і точно розібратися з конкретними професійними питаннями. На кафедрі використовуються лекції наживо і в презентаціях, системи онлайн-опитувань, тести і завдання, індивідуальні коментарі, симулятори та багато іншого.

Дуже важливо бути авторитетним викладачем. А для цього необхідно не тільки правильна подача матеріалу, але і бути впізнаваним у своєму професійному середовищі. Цьому сприяють виступи на конференціях, експертних радах, семінарах в масштабах країни і не тільки, і звичайно ж, видання публікацій, методичних рекомендацій та навчальних посібників, які користуються попитом. Викладачі навіть після закінчення курсів залишаються експертами до яких постійно звертаються лікарі для допомоги у вирішенні складних питань.

Кому викладати? Той, хто навчається, повинен для початку дізнатися про нас, надалі - захотіти у нас навчатися і вже згодом він потребуватиме нашого навчання. Для цього кафедра постійно розширює коло свого спілкування і підтримує свою мережу контактів за допомогою різних соціальних мереж.

Наступний і останній крок в організації навчання – це використання сучасних систем реєстрації на курсах, швидке та зручне оформлення та отримання документів. Допмагаючи нашим курсантам в професійному плані, ми намагаємося бути їм необхідними. Співробітники кафедри повинні бути цікаві для своїх учнів, а це значить бути в курсі всього, що відбувається в професійній сфері діяльності, йти в ногу з часом, і змінюватися разом з ним.

Таким чином, встановивши перед собою конкретні досяжні цілі, і розбивши їх на невеликі кроки, можливо виконувати завдання післядипломної освіти максимально ефективно і бути конкурентоспроможним в сфері післядипломної освіти лікарів офтальмологів. Складовими успіху є професійна компетентність, як висококваліфікованого лікаря, так і викладача, розповсюдження інформації про здобутки кафедри, шляхом участі в науково-практичних конференціях, експертних радах, фахових семінарах, консилиумах та публікаціях праць. Мають значення розвиток маркетингових послуг для розповсюдження інформації та комп'ютеризація послуг.

Література

1. Деякі питання організації дистанційного навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 8 вересня 2020 року № 1115.
2. Дистанційне навчання – вимушений захід чи вимога часу (на прикладі Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України) / М. М. Корда, А. Г. Шульгай, А. І. Машталір, А. В. Чорномидз // Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення : матеріали XVIII Всеукр. наук.- практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою системи microsoft teams (Тернопіль, 20–21 трав. 2021 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – С. 3–13.
3. Кучин Ю. Л. Основні принципи організації дистанційного навчання медиків / Ю. В. Кучин, Л. В. Лимар // Медична освіта. – 2020. – № 1. – С. 17–37.

4. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання під час воєнного стану [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ippo.edu.te.ua/about/news/uvaga-vazhливо>.

5. Штихно Л. В. Дистанційне навчання як перспективний напрям розвитку сучасної освіти / Л. В. Штихно // Молодий вчений. – 2016. – № 6 (33). – С. 489–495.

6. Rose S. Medical Student Education in the Time of COVID-19 / S. Rose // JAMA. – 2020. – Vol. 323. – P. 21–31. pmid:32232420.

7. Бондар О.В. Наш досвід медичної онлайн освіти під час війни / Бондар О.В., Рибін А.І., Кузнецова О.В., Пацков А.О., Максимовський В.Є. // Актуальні проблеми транспортної медицини. – 2022. -№ 4 (70). – С. 142-150.

ЗАСТОСУВАННЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ФАРМАЦЕВТІВ-ІНТЕРНІВ З ПИТАНЬ ФАРМАКОГНОЗІЇ

О.В. Мазулін, професор кафедри клінічної фармації, фармакотерапії, фармакогнозії та фармацевтичної хімії

Ключові слова: інформація, навчальний матеріал, активізація, лікарська рослина, препарат, дієтична добавка.

Вступ. Інтенсивний розвиток інформаційних технологій в Україні та світі ставить перед системою післядипломної освіти нові вимоги. Впровадження нових технологій, забезпечення сучасними технічними засобами не лише вимагає нових підходів до планування навчального процесу, а й дозволяє вирішити ряд проблем сприйняття теоретичного матеріалу під час навчального процесу. На наш час ВООЗ визначає на ринках провідних країн світу до 35% препаратів природного походження з тенденцією до постійного зростання. Тому у системі сучасної післядипломної освіти фармацевтів-інтернів необхідно спрямувати зусилля викладача на підготовку майбутніх фахівців фармацевтичної галузі з актуальних питань засвоєння особливостей стандартизації лікарської рослинної сировини, лікарських засобів на її основі та їх обґрунтованому та раціональному призначенні. При цьому доцільно та обґрунтовано застосування сучасних аудіовізуальних технологій на всіх етапах навчання. Вони дозволяють викладачам у відносно короткий термін реалізувати різноманітні форми робіт з аудиторією: проводити високо інформаційні лекції, семінарські та практичні заняття, організовувати тестування та віртуальні досліди. Візуалізація процесу навчання надає нові можливості при викладанні необхідного учбового матеріалу з предмету фармакогнозії. Технічний прогрес, нова візуальна культура безпосередньо позначаються на вимогах до педагогів сучасній вишій школи. Величезний обсяг інформації потребує постійного розвитку та вдосконалення самостійної дистанційної освіти студентів та фармацевтів-інтернів для засвоєння необхідних нових знань з їх майбутньої професійної діяльності.

Основна частина. Останнім часом в області передачі візуальної інформації відбулися колосальні зміни: зріс обсяг та різноманіття; з'явилися нові види візуальної інформації, а так само способи її передачі. [1, 2, 8]. Термін «візуалізація» походить від латинського visualis – сприймається візуально, наочний. Візуалізація – це процес представлення даних у формі зображень або фотознімків з метою максимальної зручності їх розуміння; надання осяжної форми будь-якому об'єкту, суб'єкту або процесу тощо. У широкому колі це поняття розуміють за висловленням Вербицького А.А.: «Процес візуалізації – це згортання розумових змістів в наочний образ; бувши сприйнятим, образ може бути розгорнутим і служити опорою адекватних розумових і практичних дій». При візуалізації навчального матеріалу слід зазначити, що наочні образи скорочують ланцюг словесних міркувань і можуть синтезувати схематичний образ «ємності», ущільнюючи тим самим необхідну для засвоєння інформацію. При цьому можливе досягнення мінімального речового навантаження викладача під час семінарів та практичних занять з фармацевтами-інтернами за рахунок підвищення їх активності при засвоєнні передчасно візуально опрацьованого дидактичного матеріалу. Зрозуміло, що необхідність спеціальної підготовки навчального матеріалу, який дозволяє у візуально доступному вигляді дати учням основні або необхідні відомості, продиктована інформаційною насиченістю сучасного світу